

Coaches aan het woord

Over meten, weten en beleven van gender inequality.

Op 3 januari 2019 verscheen een publicatie over genderongelijkheid waarbij gekeken is naar verschillen tussen mannen en vrouwen wat betreft opleidingskansen in relatie tot de kans op een lang, gezond en 'vervullend' leven. Het onderzoek betreft 134 landen en gaat over het tijdvak 2012 - 2016.

Vanaf 2006 tot op heden was het gebruikelijk om voor genderongelijkheid per land te kijken naar **de Global Gender Gap Index (GGGI)**. De indicatoren van de GGGI vallen in de volgende 4 meetdomeinen: economie, opleiding, gezondheid en leeftijd en politieke macht. In dit nieuwe rapport wordt de nieuwe **Basic Index of Gender Inequality (BIGI)** als meetinstrument geïntroduceerd met 3 onafhankelijk, complementaire datasets over de domeinen:

1. opleidingskansen in de kindertijd,
2. het aantal jaren dat men kan verwachten in goede gezondheid te leven, en
3. de algehele levenssatisfactie.

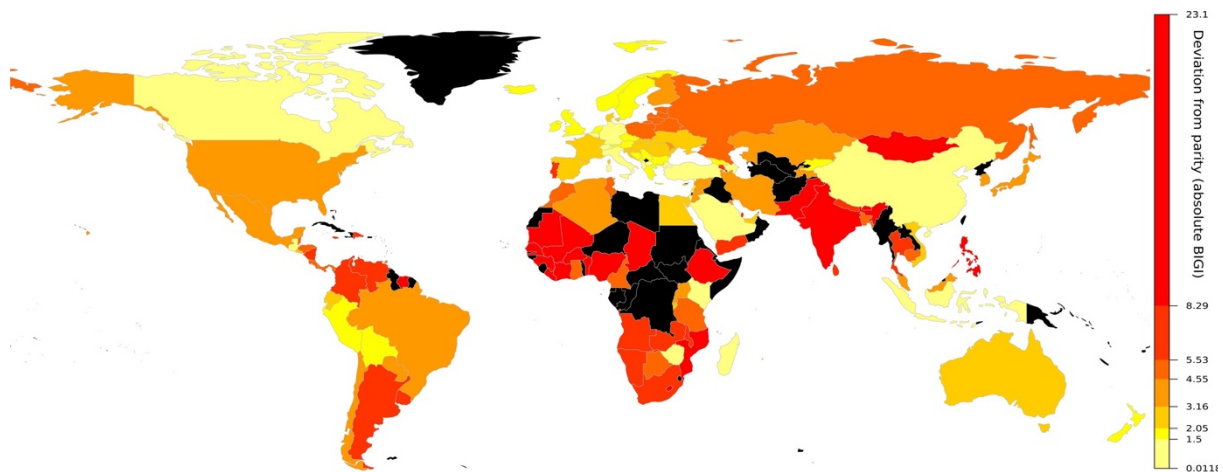
Het doel van de BIGI is "unbiased" data te verzamelen, zonder vooringenomenheid, zonder onderliggende motieven, én zonder pretentie dat de BIGI beter zou zijn dan de GGGI.

Het verschil zit hierin dat de GGGI als het ware 'doelstellend' werkt voor vrouwen-emancipatie: de afwijkende cijfers over vrouwen worden gespiegeld aan de cijfers over mannen die in de toekomst ingehaald moeten gaan worden (vrouwen scoren maximaal 100 % bij volledige gelijkheid met mannen). Met deze nieuwe BIGI is de gendergelijkheid nu juist de norm ten opzichte waarvan zowel vrouwen als mannen in cijfers kunnen afwijken. De BIGI laat dus ook zien op welke punten mannen in het nadeel scoren en waarop vrouwen beter af zijn.

Enkele voorbeelden ter toelichting: polygyny (veelwijverij) wordt met de GGGI gerapporteerd als negatief voor vrouwen. De GGGI besteedt geen aandacht aan het feit dat in de landen die dit tolereren meer mannen verstoken blijven van een levenspartner en meer mannen geen gezin kunnen stichten. Met de BIGI worden deze voor beide seksen nadelig kanten belicht. Verder, gezondheid en levensverwachting wordt met de GGGI sterk ondergewaardeerd omdat geboortetato's en levensverwachting niet onafhankelijk gemeten worden. Ook: iemand kan een goed leven leiden zonder salaris te verdienen (zolang men deel is van een steunende familie) en iemand kan een goed leven leiden zonder een hoge onderwijsgraad. Besluiten om niet te gaan voor een diploma of salarisoniveau, of besluiten om traditionele genderrollen aan te houden kan onderdeel zijn van een cultureel geloofssysteem waar iemand aan hecht en volkomen gelukkig mee is.

De resultaten van de BIGI laten onder meer zien dat in 2/3 van de landen mannen gemiddeld in het nadeel zijn ten opzichte van vrouwen, en dat in 1/3 van de landen vrouwen meer in het nadeel zijn. 13 landen hadden minder dan 1 % afwijking (deviatie) van algemene (overall) gelijkheid en 91 landen hadden minder dan 5 % afwijking van gelijkheid. Anders geformuleerd: de helft van de mensen leeft in een land met minder dan 4 % afwijking van gendergelijkheid.

Bekijk je onderstaand plaatje dan valt direct Saoedi-Arabië op. Onlangs was het vluchtverhaal van de Saoedische tiener Al-Qunun in de media: ze vestigde wereldwijd de aandacht op de bijzonder slechte positie van vrouwen in het land. Saoedische vrouwen zijn voor ongeveer elke persoonlijke beslissing afhankelijk van hun mannelijke voogd (vader, broer of neef). Het BIGI-artikel geeft op dit punt een uitgebreide toelichting om te illustreren wat deze methode wel en niet meet: gemeten wordt of er verschil is tussen vrouwen en mannen. Meisjes hebben minder opleidingskansen terwijl mannen een minder lang leven met gezondheid en levensvervulling (satisfactie) hebben. Gebrek aan gender gelijkheid betekent dus niet dat vrouwen en mannen veel kansen hebben in het leven of dat er geen seksistische houding bestaat in de cultuur van het land. Deze (BIGI) meetmethode voorkomt dat vooruitgang overschat wordt in die landen (zoals Saoedi-Arabië) waar zowel mannen als vrouwen achterblijven op verschillende aspecten.

Levels of deviation from gender parity based on the absolute Basic Index of Gender Inequality (BIGI) scores for 134 nations (representing 6.8 billion people). Black indicates countries without data.

Gevonden werd dat landen met een laag ontwikkelingsniveau (volgens de Human Development Index) typisch in het nadeel zijn voor meisjes en vrouwen. Landen met een midden tot hoog ontwikkelingsniveau zijn in het nadeel voor jongens en mannen. En landen met het allerhoogste niveau komen het meest dicht bij gendergelijkheid (met een klein voordeel voor de vrouwen). Daar waar sprake is van veel gender ongelijkheid wordt in de laag ontwikkelde landen een verband gezien met de verdeling van arbeid (naar traditionele gender rollen). In meer ontwikkelde landen wordt een verband gezien met gebrek aan preventieve gezondheidszorg.

Van de drie domeinen laat het onderwijs de grootste variatiebreedte zien. In 76 van de onderzochte landen zijn meisjes in het nadeel en in 58 landen zijn jongens in het nadeel. De grootste onderwijskloof zit in de laagst ontwikkelde landen. Dat betreft op de eerste plaats Afrikaanse landen gevolgd door Aziatische landen. Juist op meer en beter onderwijs kan gestuurd worden door lokale overheden. Het behaalde onderwijsniveau heeft het meeste invloed op kansen in het leven van individuele jongens en meisjes. Van elke investering in onderwijs mag een extra sterk effect verwacht worden op meer gelijkheid voor meisjes en vrouwen.

Tot zover de BIGI-rapportage.

Deze nieuwe beschrijvende methode is een goede aanvulling op de bestaande meetmethode en ranking. Beide methoden hebben voordelen en nadelen. Veel mensen in de wereld leven in huishoudens waar het inkomen samen wordt besteed voor wonen en consumeren, voor kinderen en zorg waardoor het individuele inkomen misschien een minder goede indicator voor welbevinden. Mannen leven gemiddeld korter en mannen

hebben nagenoeg overal een achterstand in gezonde levensjaren. Bevoordeeld of benadeeld worden berust inderdaad altijd op culturele en religieuze verschillen.

Naarmate het opleidingsniveau van vrouwen stijgt ontstaat opvallend meer behoefte aan gender gelijkheid. De tijd na *bewustwording* van gender ongelijkheid en *vóór feitelijke verandering* (naar meer gender gelijkheid) is de tijd dat de meeste onvrede bestaat en gemeten kan worden. Het vluchtverhaal van de Saoedische tiener zal beslist een sterke golf van onvrede teweegbrengen onder vrouwen in Saoedi-Arabië. De druk zal sterk toenemen om te veranderen in de juiste richting, namelijk die van meer gender gelijkheid. Het is evident dat Saoedische vrouwen beter kunnen wijzen naar de GGGI-ranking: Saoedi Arabie stond in 2017 bijna onderaan als land wat betreft gender ongelijkheid: op plaats 138 van 144.

Over ons land werd - op basis van onderzoek - in 2008 de stelling gedaan: *"Vrouwen zijn solidair in het geven van mantelzorg die ze zelf niet ontvangen, en mannen zijn solidair in het financieren van de formele zorg die ze zelf niet nodig hebben."* Dit is een compacte beschrijving van onze 'economische' genderverschillen.

Het is niet zo dat alle vrouwen 10 jaar geleden veel ongelukkiger waren met dergelijke verschillen. Ook niet verder te rugwaarts in de tijd. De context, de samenleving met haar culturele en religieuze verschillen, was en is sterk bepalend voor ieders rol en plaats in de maatschappij zonder dat vrouwen hierover op grote schaal een sterke beleving van onrecht en ontevredenheid hadden.

Als hoogontwikkeld land met een hoge mate van gendergelijkheid is de vraag wie zich terecht meer zorgen moeten maken over hun toekomst: de vrouwen of de mannen. Met het oog op de verdere toekomst van genderverschillen in hoogontwikkelde landen lijkt de BIGI een welkome aanvulling op de GGGI.

Bronnen

<https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0205349>

<https://www.nrc.nl/nieuws/2019/01/12/gevluchte-saoedische-tiener-aangekomen-in-canada-a3567809>

<http://hdr.undp.org/en/content/gender-inequality-index-gii>

Employee opinion surveys: The 7 pillars of wisdom. 1995, International Survey Research Ltd.

<https://ewn.co.za/2018/06/22/saudi-arabia-gender-gap-index>

[https://www.rivm.nl/publicaties/levensloop-en-zorgkosten-zorg-voor-euros-](https://www.rivm.nl/publicaties/levensloop-en-zorgkosten-zorg-voor-euros-7?sp=cml2bXE9ZmFsc2U7c2VhcmNoYmFzZT00NDk5MDtyaXZtcT1mYWxzZTs=&pagenr=4500)

[7?sp=cml2bXE9ZmFsc2U7c2VhcmNoYmFzZT00NDk5MDtyaXZtcT1mYWxzZTs=&pagenr=4500](https://www.rivm.nl/publicaties/levensloop-en-zorgkosten-zorg-voor-euros-7?sp=cml2bXE9ZmFsc2U7c2VhcmNoYmFzZT00NDk5MDtyaXZtcT1mYWxzZTs=&pagenr=4500)